

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 184/14
U Luxembourg u 18. prosinca 2014.

Presuda u predmetu C-449/13
CA Consumer Finance SA / Ingrid Bakkaus i dr.

Vjerovnici su dužni dokazati ispunjenje svojih predugovornih obveza pružanja informacija i provjere kreditne sposobnosti korisnika kredita

Načelo djelotvornosti bilo bi ugroženo kad bi teret dokazivanja neispunjenja obveza vjerovnika bio na potrošaču

Direktiva Unije¹ određuje obvezu vjerovnika da korisniku kredita pruži informacije i objašnjenja kako bi potonji mogao donijeti informiranu odluku prilikom kreditnoga obvezivanja. Ova direktiva također obvezuje vjerovnika da potrošačima podnese obrazac sa „standardnim europskim informacijama o potrošačkim kreditima” te da provjeri njihovu kreditnu sposobnost.

U sklopu dvaju postupaka u Francuskoj, više osoba nije bilo u mogućnosti otplatiti mjesečne obroke svojih ugovora o kreditu pa je banka zatražila hitnu otplatu iznosa zajma i kamata. Francuski sud nadležan za odlučivanje o ovom zahtjevu navodi da banka ne može podnijeti ni obrazac sa „standardnim europskim informacijama o potrošačkim kreditima” ni neki drugi dokument kojim bi dokazala da je ispunila svoju obvezu pružanja objašnjenja. U jednom od predmeta, međutim, ugovor o kreditu sadrži standardnu klauzulu kojom korisnik kredita potvrđuje da je primio obrazac te da je s njime upoznat. Francuski sud smatra da bi takva klauzula mogla prouzročiti poteškoće kad bi njezin učinak bio okretanje tereta dokazivanja na štetu potrošača. Sud stoga smatra da bi takva vrsta klauzule mogla onemogućiti potrošača u ostvarivanju njegova prava na osporavanje potpunog ispunjenja obveza vjerovnika.

U odnosu na obvezu provjere kreditne sposobnosti, francuski sud smatra da u drugom slučaju korisnik kredita banki nije podnio potvrde o svojoj financijskoj situaciji. Sud, dakle, postavlja pitanje mogućnosti provjere kreditne sposobnosti potrošača isključivo temeljem informacija koje podnosi potrošač bez stvarne provjere tih informacija u odnosu na druge dokaze. Sud koji je uputio zahtjev također pita može li se obveza objašnjavanja i pružanja pomoći smatrati ispunjenom ako vjerovnik nije prethodno provjerio kreditnu sposobnost i potrebe potrošača.

U svojoj današnjoj presudi, Sud utvrđuje da Direktiva ne određuje na kome je teret dokazivanja ispunjenja obveza vjerovnika vezanih uz pružanje informacija i provjeru kreditne sposobnosti, pa to pitanje ovisi o nacionalnom pravnom poretku svake države članice. U tom pogledu pravila nacionalnog prava ne smiju biti nepovoljnija od onih koja uređuju slične situacije unutarnjeg karaktera (načelo ekvivalentnosti) te ne smiju onemogućavati ili pretjerano otežavati ostvarivanje prava dodijeljenih Direktivom (načelo djelotvornosti).

Iako Sud nema nikakve dvojbe u vezi s načelom ekvivalentnosti u predmetnom slučaju, on smatra da bi **načelo djelotvornosti bilo ugroženo kad bi teret dokazivanja neispunjenja obveza vjerovnika bio na potrošaču**. Naime, potonji ne raspolaže sredstvima koja bi omogućila dokazivanje da mu vjerovnik nije pružio potrebne informacije te da nije provjerio njegovu kreditnu sposobnost. Nasuprot tome, načelo djelotvornosti zajamčeno je u slučajevima kad vjerovnik na sudu mora dokazati valjano ispunjenje svojih predugovornih obveza: pažljivi vjerovnik, naime,

¹ Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL L 133, str. 66., ispravci u SL 2009., L 207, str. 14.; SL 2010., L 199, str. 40.; i SL 2011., L 234, str. 46.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58).

mora biti svjestan nužnosti prikupljanja i čuvanja dokaza o ispunjenju svojih obveza pružanja informacija i objašnjenja.

Što se tiče standardne klauzule sadržane u jednom od predmetnih ugovora o kreditu, ona ne može vjerovniku omogućiti zaobilaženje obveza. Stoga navedena standardna klauzula predstavlja indiciju koju je vjerovnik dužan potkrijepiti s jednim ili više odgovarajućih dokaza. Isto tako, potrošač mora uvijek biti u mogućnosti iznijeti tvrdnju da nije primio obrazac predviđen u standardnoj klauzuli ili da isti vjerovniku nije omogućio ispunjenje njegovih predugovornih obveza pružanja informacija. Sud navodi da kad bi takva standardna klauzula značila da potrošač potvrđuje potpuno i pravilno ispunjenje predugovornih obveza vjerovnika, ona bi rezultirala okretanjem tereta dokazivanja, što bi ugrozilo djelotvornost prava priznatih Direktivom.

Što se tiče pitanja može li se provjera kreditne sposobnosti potrošača vršiti isključivo temeljem informacija koje je potonji pružio, bez stvarne provjere tih informacija u odnosu na druge dokaze, Sud navodi da Direktiva **dodjeljuje vjerovniku diskrecijski prostor u svrhu utvrđivanja jesu li ili nisu informacije kojima raspolaže dostatne za utvrđivanje kreditne sposobnosti potrošača i treba li ih provjeriti u odnosu na druge dokaze.** Stoga se vjerovnik može, ovisno o okolnostima slučaja, ili zadovoljiti informacijama koje mu je podnio potrošač ili odlučiti da je nužno pribaviti potvrdu tih informacija (jer se ne provodi sustavna provjera informacija koje pruži potrošač), s time da se puke izjave potrošača ne mogu, same po sebi, smatrati dostatnima ako nisu popraćene dokaznom dokumentacijom.

Nadalje, iz Direktive ne proizlazi da se ocjena financijske situacije i potreba potrošača moraju provesti prije pružanja odgovarajućih objašnjenja. U načelu ne postoji veza između ovih dviju predugovornih obveza. Vjerovnik **može potrošaču pružiti objašnjenja a da nije obvezan prethodno procijeniti njegovu kreditnu sposobnost.** Ipak, vjerovnik mora voditi računa o procjeni kreditne sposobnosti potrošača u mjeri u kojoj ta procjena zahtijeva prilagodbu pruženih objašnjenja.

Napokon, Sud navodi da obveze pružanja informacija moraju biti ispunjene, zbog njihova predugovornoga karaktera, prije potpisivanja ugovora, pri čemu **ta objašnjenja ne moraju nužno biti podastrijeta u posebnom dokumentu, već i usmenim putem, tijekom razgovora.** Sud je, međutim, podsjetio na to da oblik u kojem ta objašnjenja moraju biti podastrijeta pripada nacionalnom pravu.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti određenog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106